

MILJÖARKEOLOGISKA LABORATORIET

RAPPORT nr. 2011-031

Analys av makrofossil från E18-projektet Gulli-
Langåker, Lok 91, Steinsrud, 67/1, Stokke
kommune, Vestfold

Av

Sofi Östman

INSTITUTIONEN FÖR IDÉ – OCH SAMHÄLLSSTUDIER

Analys av makrofossil från E18-prosjektet Gulli-Langåker, Lok 91, Steinsrud, 67/1, Stokke kommune, Vestfold

Av Sofi Östman

Inledning

Analysen gäller två prover för markkemisk- och makrofossilanalys från lokalitet 91. Proverna kommer från två möjliga stolphål.

Metod

Volymen på proverna varierade mellan 2 – 3,5 L. Efter att volymen mätts upp togs ett subsample ur varje prov, dvs ca 10 ml togs ut och sparades för att användas för den markkemiska analysen. Proverna vattensällades först i sållar på 2 mm så att material som inte flyter skulle upptäckas. Därefter floterades de flesta prover, med en minsta maskvidd på 0,5 mm. Allt organiskt material större än 0,5 mm sparades och sattes i torkrum.

Volymen mättes igen efter att proverna torkat. I det skedet består de huvudsakligen av organiskt material, med inslag av minerogent material. Mängden träkol noterades. Därefter undersöktes proverna i stereolupp med ca 8-50ggr förstoring. Allt växtmaterial bestämdes så långt möjligt. Övriga fyndmaterial i provet noterades, t ex bränd lera, br ben. Mängden träkol uppskattades enligt en 3-gradig, relativ skala: xxx = mer än hälften av provet utgörs av träkol, x = enstaka träkol i provet.

Det markkemiska provet som tagits ur från det ursprungliga jordprovet analyserades på följande 5 parametrar:

MS= magnetisk susceptibilitet =benägenheten att magnetiseras. Visar på kulturpåverkan. Ökar med järnhalt och bränning.

MS 550 = MS efter bränning i 550°, visar om jorden upphettats tidigare

LOI = organisk halt

CitP = oorganisk fosfat, visar på kulturpåverkan, avfall, ”nedsmutsning” av människor

CitPOI = organisk fosfat, visar på kulturpåverkan, avfall, ”nedsmutsning” av människor

Pkvot = förhållandet oorganisk fosfat- organisk fosfat

Lok	Mal nr: 10_0038:	Prøve nr	S- nr/ lag	Profil	Volym (L)	Volym (ml)	Träkol	Övrigt material
91	11	2910010	1910005	mulig stolpehull	3,5	25	ej noterat	
91	12	2910012	1910009	mulig stolpehull	2	7	xxx	
91	10_0060:7	2910005	1910007	Branngrav ? Formgravd liten grop med kull og brente bein.	5,5	115	ej noterat	Brända ben, bränd lera/lerklining

Resultat

Makrofossil

Materialet i de eventuella stolphålen var mycket sparsamt, enbart 15 frön av åkerogräsväxten målla (*Chenopodium sp.*) hittades. I den misstänkta brandgraven (?) var materialet betydligt rikare med både skalfragment av hasselnöt (*Corylus avellana*) och korn (*Hordeum vulgare*). De förkolnade fröna härrör från åkerpilört/pilört/hönsegras (*Persicaria maculosa/lapathifolia*) som växer på ruderat mark medan säv/vaks (*Eleocharis sp.*) föredrar lite våtare mark.

Mal nr: 10_0038:	Prøve nr	S- nr/ lag	Profil	Växtmaterial. Förkolnat	Växtmaterial. Oförkolnat
11	2910010	1910005	mulig stolpehull	-	-
12	2910012	1910009	mulig stolpehull	15 <i>Chenopodium sp.</i>	-
10_0060:7	2910005	1910007	Branngrav ? Formgravd liten grop med kull og brente bein.	2 <i>Persicaria maculosa/lapathifolia</i> 2 <i>Eleocharis sp.</i> , <i>Corylus avellana</i> (skal frag), 1 <i>Hordeum vulgare</i>	-

Markkemi

Resultatet från brandgraven (?) visar på tydligt förhöjda fosfatvärden vilket kan förklaras av att man vid utgrävningen hittat ben. Även i stolphålen är fosfaterna något höga. Detta pekar på någon form av ”nedsmutsning” i anläggningen.

Mal nr: 10_0038:	MSlf	MS550lf	CitP	CitPOI	PQuota	LOI
11	79	210	37,2	161,1	4,1	5,1
12	123	195	58,9	175,5	3,1	5
10_0060:7	79	237	173,6	300	1,7	5,8

Diskussion och tolkningar

Med tanke på det sparsamma materialet i stolphålsproverna kan man inte säga mycket om anläggningarna. Vanligtvis förväntar man sig hitta ett rikare material när man arbetar med stolphål eftersom de samlar upp det material som hamnar på golvet i husen. Detta öppnar upp för frågan huruvida det är stolphål vi har att göra med. De 15 brända fröna av målla kan ha följt med in från en eventuell skörd, då de ofta uppträder i samma material som bland annat korn/bygg (*Hordeum vulgare*) men eftersom vi har en frånvaro av cerealia i stolphålen är det svårt att dra några större slutsatser kring materialet. Målla har även använts som djurfoder och under nödår maldes fröna till mjöl.

Materialet i brandgraven (?) är däremot mer innehållsrikt. De förkolnade gräsfröna har förmodligen hamnat i anläggningen tack vare sin närvaro till den eventuella bålplatsen i form av antingen bränsle eller av en naturlig orsak. Antalet frön är dock så litet att man inte kan säga för mycket. Hasselnötskalen är en vanlig förekomst i gravar och kan medvetet ha deponerats tillsammans med

sädeskornet. De markkemiska resultaten har höga fosfater vilket är förklarligt då man hittat brända ben.

Sammanfattning

Proverna från lok 91 innehöll enbart 15 brända frön av åkergräset målla. Materialet kan ha följt med in från en sädesskörd eller hamnat i de eventuella stolphålen av någon annan anledning. Den möjliga brandgraven innehöll både hasselnötskal och ett korn vilket är typiskt för denna typ av anläggning då det kan röra sig om en medveten deponering. Det höga fosfatvärdet i anläggningen kan förklaras genom benfyndigheterna.